

Møte i HelseOmsorg21-rådet (02/16)

Dato: Mandag 29. februar 2016, kl 10-16.

Sted: Forskningsrådet (Lysaker), møterom Frisch 1 og 2

Tilstede:

Områdedirektør John-Arne Røttingen, Folkehelseinstituttet (*leder*)
Dekan Arnfinn Sundsfjord, Det medisinske fakultet, UiT
Dekan Bjørn Gustafsson, Det medisinske fakultet, NTNU
Direktør Camilla Stoltenberg, Folkehelseinstituttet
Brukerrepresentant Cathrin Carlyle, Helse Nord RHF
Gründer og investor Eirik Næss-Ulseth
Direktør for forskning, innovasjon og utdanning Erlend Smeland, OUS HF
Forskningssjef Ernst Omenaas, Helse Bergen HF
Forskningssjef Hilde Lurås, Akershus universitetssykehus HF
Administrerende direktør Håkon Haugli, Abelia
Divisjonsdirektør Jesper W. Simonsen, Samfunn og helse, Forskningsrådet
Direktør Karita Bekkemellem, Legemiddelindustriens landsforening (LMI)
Direktør Kathrine Myhre, Oslo Medtech
Leder Kåre Reiten, Levekårsstyret i Stavanger
Direktør Mona Skaret, Innovasjon Norge
Prodekan forskning Monica Wammen Nordtvedt, Høgskolen i Bergen
Kommunaldirektør Nina Mevold, Byrådsavdeling for helse og omsorg, Bergen Kommune
Instituttleder Pål Kraft, Psykologisk institutt, UiO
Divisjonsdirektør Roar Olsen, Direktoratet for eHelse
Divisjonsdirektør Svein Lie, Primærhelsetjenester, Helsedirektoratet
Avdelingsdirektør for Helse og velferd Tone Marie Nybø Solheim, KS

Forfall:

Generalsekretær Anne Lise Ryel, Kreftforeningen
Direktør Bernadette Kumar, Nasjonalt kompetansesenter for minoritetshelse (NAKMI)
Landsleder Dagfinn Bjørgen, Mental Helse
Fylkesrådmann Evy-Anni Evensen, Telemark fylkeskommune
Direktør næringsutvikling Fredrik Syversen, IKT Norge
Instituttleder Guri Rørtveit, Institutt for global helse og samfunnsmedisin, UiB
Generalsekretær Lilly Ann Elvestad, Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO)
Førsteamanuensis Maren Sogstad, Senter for omsorgsforskning, NTNU
Styreleder Tom Pike, Vaccibody AS

Innledere:

Universitet- og høgskolerådet v/seniorrådgiver Rakel Christina Granaas (sak 14/16)
Helse Stavanger HF v/administrerende direktør Inger Cathrine Bryne (sak 14/16)
KS v/fagsjef Margrethe Fletre (sak 14/16)
Vetenskapsrådet v/prosjektleder Maria Nilsson (sak 15/16)

HelseOmsorg21-sekretariatet, ForskningsrådetSekretariatsleder Hilde G Nielsen (*referent*)

Konsulent Karen Schønemann

Fra Helse- og omsorgsdepartementet

Fagdirektør Hjørdis Møller Sandborg

Fra Helsedirektoratet

Seniorrådgiver/forskningskoordinator Nils Olav Refsdal

Fra Nærings- og fiskeridepartementet

Seniorrådgiver Elin Marlén Hollfjord

Saksliste

Sak 10/16	Godkjenning av sakslisten
Sak 11/16	Godkjent referat fra møte 25.1.2016 (01/16)
Sak 12/16	Orientering fra rådsmedlemmene 12.1 Rammevilkår for helsetjenesteforskning
Sak 13/16	Helse og omsorg som næringspolitisk satsingsområde – forslag til prioritering av tiltak
Sak 14/16	God styring og ledelse – gjennomgang av tiltakene i HO21-strategien og handlingsplanen
Sak 15/16	Helsedata som nasjonalt fortrinn- forslag til hva HO21-rådet bør gripe fatt i av de foreslåtte tiltakene i strategien og handlingsplanen, fortsettelse fra møte 01/16
Sak 16/16	Forskningsrådets policy for forskning og innovasjon på helseområdet (2016-2020)
Sak 17/16	Orientering fra HO21-sekretariatet 17.1 HelseOmsorg21 – Årsrapport for 2015 17.2 Kommunikasjonsplan for HO21 17.3 HO21 Monitor – Verdiskapningsanalyse for helsenæringen 17.4 Rådsmøte 23.-24.oktober 2016 17.5 Foreløpige saker på agendaen - rådsmøte 25. april 2016
Sak 18/16	Eventuelt

Sak 10/16**Godkjenning av sakslisten**

Vedtak: Sakslisten godkjennes.

Sak 11/16**Godkjent referat fra møte 25.1.2016 (01/16)**

Saksdokument: Godkjent referat fra møte 25.1.2016 (01/2016)

Utkast til referat fra møte 25.1.2016 (01/16) ble sendt HO21-rådet 1.2.2016. Kommentarene som ble gitt innen fristen 7.2.2016 er tatt til følge. Referatet ble godkjent av rådsleder John-Arne Røttingen 8.2.2016.

Etter at referatet var godkjent ble det meldt inn en merknad til *sak 05/16 Helsedata som nasjonalt fortrinn - forslag til prioritering av de foreslåtte tiltakene i strategien og handlingsplanen*. Merknaden ble tatt til følge. Rådet fikk tilsendt revidert og godkjent referat 11.2.2016.

Vedtak: Godkjent referat (datert 11.2.2016) fra HO21-rådsmøte 25.1.2016 (01/16) tas til orientering.

Sak 12/16**Orientering fra rådsmedlemmene****12.1 Rammevilkårene for helsetjenesteforskning**

Vedlegg:	Svarbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet.
-----------------	--

Jfr. sak 8.3 møte 25.1.2016 (01/16) hvor Hilde Lurås (AHUS) orienterte om endringene i rammevilkårene av midler til rene helsetjenesteforskningsprosjekter i RHF-ene.

Orientering v/Hilde Lurås (AHUS).

Departementet skriver i sitt svarbrev at de ikke enig i nettverkets vurdering av at ny programstruktur i Norges forskningsråd svekker helsetjenesteforskning i og for spesialisthelsetjenesten, og begrunner det med en vekst i program for Helse- og omsorgstjenester (HELSEOMSORG)/Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester (HELSEVEL) fra 89 mill. kroner i 2014 til 109 mill. kroner i 2016. HELSEVEL mottar i tillegg rundt 40 mill. kroner fra Kunnskapsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Barne-, likestillings- og integreringsdepartementet. Midlene fra Kunnskapsdepartementet er sektorovergripende. Totalt er budsjettet for HELSEVEL i 2016 på 149 mill. kroner. Departementet viser ellers til de to oppdragene Forskningsrådet har fått i 2016 som går ut på å gjennomføre to evalueringer som begge retter seg mot spesialisthelsetjenesten; pakkeforløp kreft og fritt behandlingsvalg.

Prosjektmidlene til disse evalueringsoppdragene vil bli lyst ut gjennom forskningsprogrammet HELSEVEL.

Departementet viser ellers til at departementet forutsetter at helsetjenesteforskning følges opp i de regionale helseforetakene, jfr. oppdragsbrevet for 2015.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

Sak 13/16

Helse og omsorg som næringspolitisk satsingsområde – forslag til prioritering av tiltak

Ansvarlig arbeidsgruppe og vedlegg til saken:

Bakgrunns-dokumenter:	- HelseOmsorg21-strategien (Strategien kan lastes ned her: www.helseomsorg21.no) - Regjeringens handlingsplan for oppfølging av HelseOmsorg21-strategien (Handlingsplanen kan lastes ned her: www.helseomsorg21.no)
Vedlegg:	Notat fra arbeidsgruppen for helse og omsorg som næringspolitisk satsingsområde
Ansvarlig:	Arbeidsgruppen for helse og omsorg som næringspolitisk satsingsområde: - Kathrine Myhre, Oslo Medtech (<i>gruppeleder</i>) - Anne Lise Ryel, Kreftforeningen - Arnfinn Sundsfjord, UiT - Evy- Anni Evensen, Telemark fylkeskommune - Hilde Lurås, AHUS - Håkon Haugli, Abelia - Mona Skaret, Innovasjon Norge - Roar Olsen, Direktoratet for eHelse - Tarje Bjørgum, Abelia (<i>sekretariat for arbeidsgruppen</i>)
Andre rådsmøter hvor dette satsingsområdet har vært diskutert:	- Møte 01/16 (25.1.2016) - Møte 05/15 (1.12.2015)

Innledning ved Kathrine Myhre (Oslo Medtech). Arbeidsgruppen foreslår i sitt notat (se vedlegg) 10 fokusområder for Rådets videre arbeid. De ti fokusområdene er:

1. Strategiske møteplasser og etablering av infrastruktur som legger til rette for etablering av tillitsfulle relasjoner og

- nødvendig samspill mellom FoU, sykehus og kommuner som tilbyr helsetjenester og næringslivet.
2. Tilgang på offentlig utviklingskapital.
 3. Etablering av en verdikjede for presisjonsmedisin.
 4. Utvikling og etablering av effektive virkemidler for innovasjonsprosjekter i næringslivet knyttet til innovative anskaffelser.
 5. Tilpasning av den digitale infrastrukturen.
 6. Global spredning.
 7. Styrke innovasjonskulturen i helse- og UH-sektoren
 8. Vertskapsattraktivitet.
 9. Stimulere tilgangen på privat kapital.
 10. Omstilling fra olje og gass til helse og større offentlige satsinger.

Momenter fra diskusjonen:

- Gode forslag, savner forslag til konkrete handlinger.
- Savner konkrete tiltak for hvordan etablere industrisamarbeid.
- Eksisterer det komparative data for dette området? Hva er kunnskapsgrunnlag for dette området?
- Hvor ønsker Rådet at sektoren skal være ift. dette satsingsområde? Hva er barrierene? Er det behov for en kulturendring? Må det en kulturendring til?
- Er det mulig å komme med konkrete handlinger basert på eksisterende ressurser?
- Det er behov for en innovasjonskultur.
- Det er behov for å se på rammeforholdene. Hva kan/skal gjøres når en medarbeider kommer med en god ide som har kommersielt potensial? Det er viktig å ta vare på ildsjelene.
- Det er behov for tiltak som kan iverksettes pr i dag. f.eks. pkt 1 Strategiske møteplasser og pkt 4 om innovative offentlige anskaffelser. Det er behov for tiltak på etterspørselssiden.
- Det er ikke noe i veien for at vi alle kan starte arbeidet med å bygge en innovasjonskultur. Det er bare å sette i gang.
- Hvilke tiltak kan gjennomføres uten tilførsel av nye midler.
- Det er behov for nye arbeidsformer og insentiver for nye arbeidsformer. I dag eksisterer det kun noen få initiativ som gir en nasjonal "effekt".
- Det er viktig å se hvordan andre sektorer håndterer omstillingsprosesser, f.eks. overføringseffekter fra oljesektoren til helsesektoren. Stavanger kommune har f.eks. etablert et næringsfond.
- Det er viktig å generere kunnskap som fremme helse og det er viktig å genere kunnskap som skaper helse. Det er behov for forskning som hjelper folk over tid.
- Kommersialisering er utfordrende pga alle barrierene i offentlig sektor.
- Det er behov for å utvikle innovasjoner på folkehelseområdet.

- Pkt 7 - Innovasjon i UH-sektoren er viktig.
- Det er hele tiden en avveining av drift vs. utvikling av/i kommunene. Kommunene må slåss om midler ift andre sektorer. Det er viktig å tenke gevinstrealisering på kort og på lang sikt, ikke bare på tjenesteinnovasjon.
- Det er behov for kunnskap om innovasjonsledelse.
- Presisjonsmedisin er mer enn bare forskning.
- Innovasjon må starte før infrastrukturen er på plass. Direktoratet for eHelse er nøkkelen til samspill med andre aktører/selskaper.
- Det er behov for detaljering av fokusområdene ift:
 - rammevilkår
 - bruk av offentlige midler
 - tid
 - involverte aktører
 - hva som gir bedre helse for befolkningen
- Pkt 3 - Presisjonsmedisin bør ha et annet navn
- Pkt 5 – Den digitale infrastrukturen – det er behov for å koble næringslivet med eHelsearbeidet.
- Pkt 10 - Omstilling – det er behov for lovendringer/tilpasninger, samhandling offentlig og privat. Det bør stilles krav til forskning i alt vi gjør. Det bør stilles krav til dokumentasjon. Implementering og evaluering av resultater er helt essensielt.
- Pkt 5 – Den digitale infrastrukturen – denne verden går fort. Er det mulig å skille mellom tung og lettvektsløsninger? Hvordan kan dette gjøres i praksis?
- Standardisering (jf. det Europeiske standardarbeidet) er bra, men Norge kan ikke ha egne standarder. Det skaper utfordringer ift internasjonalt samarbeid. Åpne standarder må være reelt åpne.
- Målet er bedre helse for alle. Innkjøpsmekanismen må ses på, det samme med risikoavlastningskapital i en tidlig fase.
- Hvordan unngå "pilotsyken"? Det er lite fokus på implementering. Det er behov for risikoavlastningsordninger – vi må komme oss ut av pilotfasen.
- Det er behov for en plattform mellom kommuner og næringslivet. Det må utvikles respekt for hverandres ulikheter.
- Pkt 2 - utviklingskapital – KS har behov for et fora for innovasjon i kommunene. Kommunene er endringsvillige og nysgjerrige, men det er utfordringer ift risiko og prioritering.
- Pkt 5- Den digitale infrastrukturen – det er behov for fleksible løsninger til tjenestene.
- Pkt 7 - Hvor ligger hindringene for utvikling av en innovasjonskultur? Det er i dag økte krav til rapportering. Det er behov for å tenke nytt. De styrende systemene ses på som hindringer.
- Det er store forskjeller innad i universitetet. Studentene gjør det bra pga møtearenaer. Innovasjonslaboratoriene fungerer bra på universitetene. NTNU/St. Olav holder på å starte opp et Senter for medisinsk Innovasjon. Det ligger kulturbygging i

utdanningene og det skaper fysiske møtearenaer eks. Nederland og England som har møtearenaer med lav terskel).

- Det er for mange tiltak.
- Hva er det viktigste i strategien og som ikke er nevnt i handlingsplanene?
- Det er behov for en innovasjonskultur i sektoren.
- Det er behov for tydeligere retningslinjer fra HOD.
- Det er store utfordringer ift grenseoppganger mot næringslivet. Det er behov for tydelige avklaringer.
- Det er behov for personlig utvikling av ansatte. Det er stor skeptisisme til innovatører.
- Brukerdreven innovasjon – testbed er aktuell for andre departementer. Det er behov for kanalisering av midler inn mot SHT fra andre departementer enn HOD.
- Den digitale infrastrukturen med de tunge løpene hindrer funksjonelle løsninger (pasientdrevet).
- Pkt 7 – Styrking av innovasjonskulturen er et pkt som krever lite penger. Oppdragsdokumentene til RHF-ene må være tydeligere. De er for lite konkret ift måloppnåelse. Innovasjon må inn i utdanningene.
- Hva ligger i begrepet produktutvikling?
- De ulike Ph.d.løpene bør knyttes til innovasjon
- Pkt 5 – Den digitale infrastrukturen bør ha utspring i pasientene.
- Det er behov for implementerte veiledere. Det finnes i dag mange veiledere, men de når ikke implementert i systemet.
- Det er viktig å se på dobbel-rolleproblematikken som oppstår mellom behandlere og innovatører.

Vedtak: Arbeidsgruppen bes om å komme med forslag til konkrete tiltak for de 10 fokusområdene.
Arbeidsgruppen bør vurdere om noen av fokusområdene kan slås sammen evt se dem i sammenheng.

Frist for innsendelse av notat: **11. april**. Notatet sendes sekretariatet.

Sak 14/16**God styring og ledelse – gjennomgang av tiltakene i HO21-strategien og handlingsplanen**

Vedlegg:	• Presentasjon UHR • Presentasjon KS
-----------------	--

Kort status for arbeidet med de foreslåtte tiltakene i strategien og handlingsplanen:

Etablering av HO21 Monitor

Etablering av HO21 Monitor foreslås både i HO21-strategien og i handlingsplanen. Forskningsrådet fikk i 2015 i oppdrag av Helse- og omsorgsdepartementet å etablere HO21 Monitor med de indikatorer og kilder som er tilgjengelig og som kan benyttes pr i dag. Våren 2015 ble det nedsatt en prosjektgruppe bestående av 14 personer som er ansvarlig for utredning og implementering av monitoren. Prosjektgruppen er bredt sammensatt og består av personer på operativt nivå med god forståelse for muligheter og begrensninger i sammensetting og bruk av data for statistikkformål, inkludert muligheter for å vise statistikk/indikatorer i en nettløsning. Arbeidsgruppen har konsentrert seg om å avgrense innholdet i monitoren, identifisere aktuelle datakilder for bruk i monitoren, drøfte hvordan ulike datakilder kan sees i sammenheng og drøfte hvordan Health Research Classification System (HRCS) kan tas i bruk i monitoren. Kunnskapsdepartementet utgir hvert år Forskningsbarometeret, en publikasjon med faste indikatorer for utviklingen i det norske forskningssystemet og en tematisk del. Det er besluttet at helse skal være tema i Forskningsbarometeret 2016, og som en del av statistikken vil HO21 Monitor bli presentert som en pilot i Forskningsbarometeret (2.5.2016). Første versjon av HO21 Monitor vil bli presentert høsten 2016. Rådet er blitt orientert om status for arbeidet med HO21 Monitor på to rådsmøter i 2015. Neste orientering i Rådet er 25. april.

Tiltaket "Kartlegging av barrierer og handlingsrom for samarbeid mellom universitets- og høyskulesektoren og helseforetak" er bare nevnt i Regjeringens handlingsplan for oppfølging av HO21-strategien. Godt samarbeid og god koordinering mellom universiteter og helseforetak er nødvendig for å nå målene i helse- og forskningspolitikken. Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet har mottatt tydelige tilbakemeldinger på at det eksisterer barrierer som hindrer utvikling av et omfattende eksisterende samarbeid. På bakgrunn av dette oppnevnte departementene juni 2015 en arbeidsgruppe som har fått i oppdrag å beskrive eventuelle barrierer for samarbeid mellom universiteter og helseforetak og foreslå konkrete løsninger lokalt, regionalt og nasjonalt. Arbeidsgruppen har frist til 29. februar 2016 på å levere sitt innspill til Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet.

Opprettelse av et operativt strategisk organ

Helse- og omsorgsdepartementet opprettet januar 2015 et mindre operativt strategisk organ, HelseOmsorg21-rådet (Rådet), som har som oppgave å gi råd til departementene i den videre presiseringen og oppfølgingen av strategien. Rådet er oppnevnt for perioden 2015-2018.

Utvikling av institusjonelle strategier og planer som viser hvordan institusjonene kan bidra til å nå målene i HelseOmsorg21

HO21-rådet skal, som en av sine oppgaver, innhente informasjon om hvor langt institusjonene er kommet med implementering av HelseOmsorg21. Sekretariatet kommer tilbake til hvordan dette skal gjennomføres.

Vurdering av om NSG bør tilpasses til de nye strukturene som foreslås i HO21

Tiltaket er allerede implementert av NSG.

Topplederforum er den overordnede arenaen der ulike aktører kan drøfte iverksettelsen av HelseOmsorg21. Dette tiltaket utgår.

I tillegg til gjennomgang av status for arbeidet med tiltakene i strategien og handlingsplanen var UHR ved seniorrådgiver Rakel Christina Granaas, Helse Stavanger HF ved administrerende direktør Inger Cathrine Bryne og KS ved fagsjef Anne Margrethe Fletre invitert til rådsmøtet for å si noen innledende ord om dekanskolen, ledelse for forskning og innovasjon i SHT og type ledelsesprogram/aktiviteter i regi av KS.

*Vilje til ledelse – UHRs lederutviklingsprogram – dekanskolen – presentasjon ved seniorrådgiver Rakel Christina Granaas.***Noen momenter fra presentasjonen:**

- informasjon om lederutviklingsprogrammet-dekanskolen finnes her: <http://www.uhr.no/ressurser/temasider/lederutvikling>
- Dekanskolen har i perioden 2004-2015/16 hatt 11 studentkull. Dekanskolen innebærer fire samlinger og to oppfølgingssamlinger.
- UHR har ansvar for planlegging og gjennomføring av skolen.
- Hovedmålet med dekanskolen er å:
 - gi deltakerne økt kompetanse til å utvikle egen lederrolle
 - nettverksbygging
 - gi innsikt i rammebetingelser og utviklingstrekk i UH-sektoren
 - understreke samfunnsoppdraget
 - ledelse i en kunnskapsvirksomhet gjennom bl.a.
 - strategi og utviklingsarbeid
 - strategisk ledelse med mål- og resultatstyring

- endringsledelse
- økonomistyring, faglig ledelse og personalledelse
- ekstern kontakt/kommunikasjon
- De fire samlingene er organisert slik:
 - Samling 1 – sektorkunnskap, internasjonalisering
 - Samling 2 - rammebetingelser, budsjett og økonomi
 - Samling 3 - personalledelse, konflikthåndtering
 - Samling 4 – UH-sektor i kontakt med omverdenene. Samfunnsoppdraget.

Ledelse for forskning og innovasjon i SHT - innledning ved administrerende direktør Inger Cathrine Bryne, Helse Stavanger HF.

Noen momenter fra innledningen:

- God dialog og samspill er viktig for utvikling også i dårlige tider.
- Ledelse er ledelse for tjenesteyting og forskning og innovasjon i SHT.
- Ledelse for tjenesteutøvelse i grenseflaten mellom SHT og PHT.
- SHT har forskning som en lovpålagt oppgave.
- SUS – fokus på forskning og deling av kunnskap.
- SUS 10 år = 150 doktorgrader, 30 ansatte med professorkompetanse, 200 publiserte artikler i 2015, 3. største akuttsykehus.
- Forskning = ny kunnskap, ikke bare ny bruk av kunnskap.
- Kvalitetssikring – mål- og resultatstyring fungerer dårlig ift forskning.
- Forskning gir andre resultater, krever annen type ledelse, prosessstyring.
- For å drive med forskning er det behov for mer enn å etablere en forskningsadministrasjon.
- SUS har fått 2 priser fra Nasjonalforeningen for folkehelsen – forskning er viktig for Stavanger – forskning er viktig for sektoren.
- Utfordringer: friheten til å forske på det en vil vs. tildelte ressurser som må benyttes iht avtaler/drift.
- Utfordringer ift 1) sterk styring gjennom behovsstyrt forskning, 2) befolkningsstudier, 3) innhenting av data og 4) nettverksbygging mellom SHT og de store universitetene.
- Det er behov for mer kunnskap om forskning og innovasjonsledelse. Ledelse for forskning og innovasjon må komme fra toppen, først da kommer dette til sin fulle rett.
- Forskning og innovasjon bør få like stor oppmerksomhet som pasientbehandling.

KS og arbeid med ledelse – presentasjon av fagsjef Anne Margrete Fletre.

10-FAKTOR = KS' medarbeiderundersøkelse som er spesielt tilpasset norske kommuner, fylkeskommuner og kommunale foretak.

Målet med utvikling av 10-FAKTOR er å tilby en medarbeiderundersøkelse som er:

- Forskningsbasert
- Fokuset og avgrenset
- Både medarbeiderskaps- og ledelsesorientert
- Utviklingsorientert

Oversikt over de ti faktorene

- Oppgavemotivasjon

Motivasjonen for oppgavene i seg selv, det vil si om oppgavene oppleves som en drivkraft og som spennende og stimulerende. (*Også kalt indre jobbmotivasjon)

- Mestringstro

Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng. (*Fagbegrep: også kalt subjektiv mestringsevne. (Engelsk: self-efficacy.))

- Selvtendighet

Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvtendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle. (*Også kalt jobbautonomi)

- Bruk av kompetanse

Medarbeidernes opplevelse av å få brukt egen jobbrelevante kompetanse på en god måte i sin nåværende jobb. (*Også kalt kompetansemobilisering (engelsk: perceived competence mobilization, skill utilization).

- Mestringsorientert ledelse

Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste. (*Fagbegrep på engelsk: mastery oriented leadership, mastery oriented supervisor support.)

- Rolleklarhet

Høy rolleklarhet innebærer at forventningene til den jobben medarbeideren skal gjøre er tydelig definert og kommunisert.

- Relevant kompetanseutvikling

Relevant kompetanseutvikling er avgjørende for at medarbeiderne til enhver tid er best mulig rustet til å utføre sine oppgaver med høy kvalitet. Relevant kompetanseutvikling er avgjørende for kvaliteten på de tjeneste som leveres, uansett hvilken type tjeneste vi snakker om.

- Fleksibilitetsvilje

Medarbeiderens villighet til å være fleksibel på jobb og tilpasse sin måte å jobbe på til nye behov og krav.

- Mestringsklima

I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best. (*Fagbegrep på engelsk: Mastery climate, mastery oriented motivation climate.)

- Nyttorientert motivasjon

Motivasjon for å gjøre noe nyttig og verdifullt for andre, også kalt prososial motivasjon, er en viktig drivkraft for mange og har en rekke godt dokumenterte, positive effekter.

- For mer informasjon om 10-faktor :

<http://www.10faktor.no/ks/>

- KS samarbeider med Nasjonalt topplederprogram.
- KS samarbeider med Legeforening om kurs for kvinner og ledelse.
- KS har inngått et samarbeid med Handelshøyskolen BI om en ny nasjonal lederutdanning for primærhelsetjenesten.

Noen momenter fra diskusjonen:

- Det er behov for lederutviklingsprogram på tvers av sektorer. Dette er foreslått i strategien.
- UH-sektor bør inngå i samarbeidet med KS og topplederprogrammet.
- Noen utfordringer i SHT er 1) frihet til å bestemme selv hva det skal forskes på vs. behovsidentifisert forskning, 2) utvikling av kunnskapssystemet og 3) enkel tilgang til EPJ.
- Det er behov for generisk ledelseskunnskap.
- Vi mangler strategisk ledelseskompetanse, dvs. det er behov for ledelse som har kunnskap om og forstår bakgrunn for nåsituasjonen, og det er behov for ledelse som har kunnskap om hvordan vi bør møte samfunnets fremtidige behov. Hvor kan vi lære dette?
- Dekanskolen inneholder strategisk ledelse på institusjonsnivå.
- Det er viktig med forskning og innovasjonsledelse på alle nivåer.
- Det er behov for trygge ledere.
- Det er behov for endringsledelse ved omstillinger.
- Det er behov for ledere som tørr litt mer. Hvordan kan helsetjenesten utvikles ved å ta i bruk tjenestene, forskning og innovasjon.
- Det er økt fokus på lederutdanning i SHT.
- Den strategiske opplæringen av forskningsledelse bør styrkes- nasjonalt og sektorovergripende.
- Det er behov for verdi og verdiledelse.

- En leder må beherske mange fagdisipliner. Det er behov for kompetanse om eHelse og digitalisering. Dette må inn i utdanningene.

Vedtak:

- Rådet vedtar å invitere leder av arbeidsgruppen som har sett på barrierene som hindrer utvikling av et omfattende eksisterende samarbeid mellom universitet og helseforetak til rådsmøtet 12. september.
- Den interne arbeidsgruppen for satsingsområde God styring og ledelse skal til møtet 12. september vurdere om det andre tiltak som ikke er beskrevet i strategien eller i handlingsplanen som bør utredes for dette området.
- Den interne arbeidsgruppen bes om å se på om det er mulig å utvikle et lederutviklingsprogram på tvers av sektorer. Et mulig forslag presenteres på møtet i september.
- Det vil bli gitt en kort orientering om status for arbeidet med HO21 Monitor på rådsmøtet 25. april.

Frist for innsendelse av et notat: **29. august.** Notatet sendes sekretariatet.

Sak 15/16

Helsedata som nasjonalt fortrinn- forslag til hva HO21-rådet bør gripe fatt i av de foreslåtte tiltakene i strategien og handlingsplanen, fortsettelse fra møte 01/16

Ansvarlig arbeidsgruppe og vedlegg til saken:

Vedlegg:	• Notat fra arbeidsgruppen for Helsedata som nasjonalt fortrinn • Presentasjon Vetenskapsrådet
Ansvarlig:	Arbeidsgruppen for Helsedata som nasjonalt fortrinn • Camilla Stoltenberg, FHI (<i>gruppeleder</i>) • Anne Lise Ryel, Kreftforeningen • Bjørn Gustafsson, NTNU • Erlend Smeland, OUS HF • Jesper W. Simonsen, Forskningsrådet • Karita Bekkemellem, LMI • Nina Mevold, Bergen kommune • Roar Olsen, Direktoratet for eHelse
Andre	• Møte 01/16

rådsmøter hvor dette satsingsområdet har vært diskutert:	• Møte 06/15
---	--

Prosjekt Registerbaserad forskning i Vetenskapsrådet

Vetenskapsrådet ved prosjektleder Maria Nilsson var invitert til rådsmøtet for å fortelle om Vetenskapsrådets arbeid med å forbedre forholdene for bruk av registerdata til forskning i Sverige. Dette er et oppdrag som er gitt Vetenskapsrådet fra den svenske Regjeringen i 2013. Prosjektet varer til desember 2016.

Målet med prosjektet er å forbedre forutsetningene for å anvende registerdata til forskning. Dette vil bli gjort gjennom å:

- opprette et registerdataråd,
- utvikle en informasjon-, rådgivning og utdanningsfunksjon for registerforskning,
- arbeide for å forbedre tilgjengeligheten til register for forskningsformål gjennom å samordne data

Registerdatarådet ble opprettet i 2014 og består av 12 personer. Rådet fungerer som et råd for Vetenskapsrådet i saker som omhandler registerforskning.

Registerdatarådet arbeider etter følgende mandat:

- "ge stöd i Vetenskapsrådets arbete med att utarbeta principer och system för förbättrad tillgänglighet till register för forskningsändamål genom samordning av data och upprättande av en rådgivnings- och informationsfunktion,
- bidra till att en långsiktig, strategisk verksamhet med syfte att stärka svensk registerbaserad forskning,
- bistå i det pågående arbetet kring harmonisering av metadata på nordisk, europeisk och internationell nivå".

29. februar 2016 lanserte Vetenskapsrådet nettportalen registerforskning.se.

Register Utiliser Tool (RUT) er et verktøy/applikasjon for effektiv søking og matching av informasjon fra metadata i registre. Denne første versjonen inneholder registre fra SCB og Socialstyrelsen, Biobanker og Kvalitetsregister. Fordelene med RUT for forskerne er 1) én inngang til informasjon om ulike registre, nasjonale, myndighetsregistre, kvalitetsregistre og biobanker, 2) den gir et overblikk og er til hjelp i arbeide med å finne og matche de data som man er ute etter, 3) den analyserer og utrederer hvilke data som kan benyttes til forskning og 4) den kan lage en variabel-liste basert på din analyse. For mer informasjon – se registerforskning.se.

Leder av den interne arbeidsgruppen Camilla Stoltenberg (FHI), presenterte fire forslag til tiltak. Tiltakene er basert på de 21 tiltakene i strategien og de seks tiltakene i handlingsplanen. De fire tiltakene er:

1. Utarbeide rapport.
2. Evaluere og endre lover og regler
3. Integrere i eHelsearbeidet
4. Organisering

Målet med tiltakene er å utvikle et system for sikker, rask og kostnadseffektiv tilgang til helsedata og relevante data fra andre sektorer. Slike data skal kunne brukes til forskning, analyse, innovasjon for å drive og utvikle helse- og omsorgstjenestene, folkehelsearbeidet, næringslivet og samfunnet som helhet.

Ang. pkt 1 Utarbeidelse av rapport

Forskningsrådet har tatt ansvar og er i gang med dette arbeidet.

Ang. pkt 2 Evaluere og endre lover og regler

- Mye har skjedd siden 2009.
- Innovasjon er ikke med.
- Personvernutfordringene er de samme, men behandles på ulikt vis.
- Er det mulig å hekte dette arbeidet på andre prosesser som pågår?.

Ang. pkt 3 Integrering i eHelsearbeidet

- Arbeidet som pågår må knyttes til eksisterende prosjekter.
- Vi snakker om datatilgang til sekundære data.
- Det oppfordres til tett dialog med Direktoratet for eHelse.

Ang. pkt 4 Organisering

- Hvordan bør helseregistrene organiseres i den sentrale helseforvaltningen?
- Det er behov for å se på organisering og rollefordeling.

Noen momenter fra diskusjonen:

- Det er behov for gode prosesser for involvering og ansvarliggjøring av alle aktører.
- Rådet bør jobbe for at det etableres en nasjonal enhet som sørger for informasjon om, tilgang til, kopling og utlevering av helsedata til akademisk og næringsrettet forskning.
- Det må etableres profesjonalitet i kontaktpunktet med næringslivet som inkluderer kontraktsmessige forhold som IPR, økonomi, eierskap, (tjeneste)leveranse.
- Forslag om et pkt 5 Økt innovasjon og industriutnyttelse.
- Ang. pkt 4 – RHF-ene må med. UH-sektoren må med som bruker.

- ift. digital infrastruktur – hva er begrensningene i dag? Kan standardisering hjelpe? Det er i dag lite fokus på deling av data, jmf. journalsystemene.
- Viktig å være bevisst på tydeliggjøring av hensikten. Forskning er langt unna mannen i gaten.
- Arbeidet med helseregistre avhenger av hvordan dette emballeres.
- Savner innovasjon i rapportarbeidet. Det er viktig å se på anvendelse.
- Det er viktig å innhente kunnskap raskt.
- Input og output må ses på samtidig. Input må ivaretas hele veien.
- Hvis et evt registerråd så må det forankres politisk høyt opp og brukerne må være representert.
- Hvordan kommer vi raskest til "Lykkeland" – hvordan oppnå mest mulig med lavthengende frukter?
- Innsatsen fra næringslivet bør holdes adskilt – det bør kjøres to løp i denne startfasen. Målet kan være to-delt: 1) tilgang til og bruk av data til nytte for alle, 2) tilrettelagt infrastruktur for industriell utnyttelse.
- Et evt registerråd må ha en klar funksjon og mandat.
- Direktoratet for eHelse skal lage en ny handlingsplan for perioden 2017-2020 hvor helseregistrene er en del av handlingsplanen.
- Det er krevende å endre standarder – 11-12 leverandører skal tilpasses til tusenvis av løsninger.
- Én journal er et stort løft.
- Forskning: hvilke data er helt nødvendig for registrering mtp sekundærdata?.

Oppsummering:

Pkt 1) Arbeidet er i gang.

Forskningsrådet er ansvarlig.

Pkt 2) Endring av lover og regler.

Det foreslås at Rådet sender HOD et brev med en anmodning om at helseforskningsloven bør gjennomgås og evt revideres.

Pkt 3) Integrering i eHelsearbeidet.

Det foreslås at Rådet ber Direktoratet for eHelse skrive et prosessnotat til Rådet om hvordan arbeidet med helsedata skal integreres i eHelsearbeidet.

Pkt 4) Organisering.

Sentrale aktører som Direktoratet for eHelse, FHI, RHF-ene, SSB, de store befolkningsundersøkelsene bør kobles sammen i dette arbeidet.

Vedtak:

- Rådet sender HOD et brev med en anmodning om at helseforskningsloven bør gjennomgås og evt revideres.
- Arbeidsgruppen arbeider frem et forslag til tiltak knyttet til organisering (pkt 4) som presenteres på rådsmøtet 25. april.

- Direktoratet for eHelse inviteres til rådsmøtet i september for å informere om og få Rådets innspill til direktoratets planer om integrering av helsedata i eHelsearbeidet.

Frist for innsendelse av notat: **11.april**. Notatet sendes sekretariatet.

Sak 16/16

Forskningsrådets policy for forskning og innovasjon på helseområdet (2016-2020)

Jesper W. Simonsen (Forskningsrådet) presenterte kort prosjektet Helhetlig helsesatsing i Forskningsrådet. Prosjektet skal resultere i en policy for Forskningsrådet satsing på helseforskning og innovasjon som også inkluderer en handlingsplan for Forskningsrådets oppfølging av den nasjonale HelseOmsorg21-strategien (HO21).

Policyen vil bli behandlet i de fire fagdivisjonsstyrene i Forskningsrådet før en endelig behandling i Hovedstyret i juni 2016.

Rådet var invitert til å gi innspill og synspunkter til Forskningsrådets policy for satsing på helseforskning og innovasjon.

Noen momenter fra diskusjonen:

- Fint med felles policy for helseforskningen.
- Nyttig lesing.
- eHelse må kobles til satsingsområde 7 og 5.
- Velferdsteknologiprogrammet må inn på s.16.
- Viktig å tenke at helsetjenester ikke "bare" er SHT.
- Det er behov for ytterlig konkretisering av hva et kjernemiljø er.

Vedtak: Det vil bli mulighet for rådsmedlemmene til å komme med et skriftlig innspill til policyen i etterkant av rådsmøtet. Sekretariatet sender ut policyen til rådsmedlemmene med en kort frist for innspill (jmf. epost datert 3.3.2016 med frist for tilbakemelding innen 14.3.2016 kl 10).

Sak 17/16

Orientering fra HO21-sekretariatet

Sak 17.1	HelseOmsorg21 – Årsrapport for 2015
Vedlegg:	Årsrapport for 2015
Ansvarlig:	HelseOmsorg21-sekretariatet Hilde G Nielsen, sekretariatsleder

Hovedpunkter

Det ble orientert om årsrapporten for HelseOmsorg21 for 2015. Sekretariatet vil lage en tilsvarende rapport hvert år. Rapporten blir tilgjengelig på nettsiden til HO21.

Vedtak: Årsrapporten for HelseOmsorg21 for 2015 tas til orientering.

Sak 17.2	Kommunikasjonsplan for HelseOmsorg21-rådet
Vedlegg:	Kommunikasjonsplan for HelseOmsorg21-rådet for perioden 2016-2018.
Ansvarlig:	HelseOmsorg21-sekretariatet ved Geir Aas, kommunikasjonsrådgiver og Hilde G Nielsen, sekretariatsleder

Hovedpunkter

Jfr. sak 07/16 (01/16) Arbeidsplan for Rådet for perioden 2016-2018. Rådet vedtok på møtet 25.1.2016 HO21-rådets arbeidsplan for perioden 2016-2018.

Det ble orientert om kommunikasjonsplanen for HO21 for perioden 2016-2018.

Rådsmedlemmene ble oppfordret til å bidra med å kommunisere HO21 gjennom "sine" kommunikasjonskanaler.

Vedtak: Kommunikasjonsplanen tas til orientering.

Sak 17.3	Verdiskapningsanalyse for helsenæringen
Vedlegg:	Tilbud: Verdiskapningsanalyse helsenæringen, MENON
Ansvarlig:	HO21 Monitor v/Stig Slipersæter

Hovedpunkter

Oslo Medtech ønsker å samarbeide med Forskningsrådet og 11 andre aktører om prosjektet «Nøkkeltall- og verdiskapningsanalyse for helsenæringen». Hensikten med prosjektet å utviklet et felles begrepsapparat og tallgrunnlag for å kunne kommunisere effektivt og

enhetlig om helsenæringen i Norge. MENON Business Economics har utarbeidet et tilbud på en slik analyse. Budsjetten for prosjektet er 750 000 kroner. Det er ønsket at HO21 inngår i prosjektet med inntil kr 100 000. For dette beløpet så ønsker Forskningsrådet tilgang til og bruk av alle data som innhentes til analysen. Forskningsrådet ønsker også å bidra inn i kravspesifikasjonen for utarbeidelse av prosjektet. Prosjektet er lagt til HO21 Monitor som ledes av Stig Slipersæter, Forskningsrådet. MENON er ansvarlig for gjennomføring av budsjettet. Prosjektet avsluttes 1. mai 2016.

Vedtak: Informasjon om verdiskapningsanalysen tas til orientering.

Sak 17.4	Rådsmøte 23.-24.oktober 2016
Vedlegg:	
Ansvarlig:	HelseOmsorg21-sekretariatet Hilde G Nielsen, sekretariatsleder

Hovedpunkter

Det vil være et todagers rådsmøte 23.-24. oktober 2016 i Trondheim (NTNU).

Forslag (ønsker) til program for rådsmøtet søndag 23.oktober (2t) sendes sekretariatet.

Sak 17.5	Foreløpige saker - rådsmøte 25. april 2016
Vedlegg:	
Ansvarlig:	HelseOmsorg21-sekretariatet Hilde G Nielsen, sekretariatsleder

Hovedpunkter

Følgende satsingsområder står foreløpig på agendaen for rådsmøtet i april:

- Høy kvalitet og internasjonalisering
- Forskning, innovasjon og utdanning i helse- og omsorgstjenestene i kommunene – forslag til organisering
- Helsedata som nasjonalt fortrinn
- Helse og omsorg som næringspolitisk satsingsområde

Arbeidsgruppene har frist til **11. april** med å sende inn sine notater.
Notatene sendes HO21-sekretariatet.

Sak 18/16**Eventuelt**

Ingen saker.

Neste møte:

Mandag 25. april 2016, kl 10 -16.00, Lysaker, Forskningsrådet.

UNIVERSITETS- OG HØGSKOLERÅDET

The Norwegian Association of Higher Education Institutions

VILJE TIL LEDELSE

UHRs lederutviklingsprogram - dekanskolen

HO21-rådsmøte 29.02.16

Ved seniorrådgiver Rakel Christina Granaas

UHRs lederutviklingsprogrammer - historikk

- <http://www.uhr.no/ressurser/temasider/lederutvikling>
 - Faglig ansvarlig: Rakel Christina Granaas
 - Administrativt ansvarlig: Mona Majgaard
- **Rektorskole/seminar, dekanskole, direktørskole.**
- Endringer i sektoren på 1990-tallet. Økt fokus på ledelse
 - Rektorseminar for høgskolerektorer i 1997, oppfølgingsseminar i 1999
 - Erfaringsseminar for høgskolerektorer i 2000
 - Rektorskole for både høgskoler og universiteter i 2003, 2007, 2011
 - Direktørskole: 2006/07
 - **Dekanskole (hittil elleve kull): 2004 - 2015/16.**
 - To oppfølgingssamlinger
 - Evaluering i 2010/11: Endring fra tre til fire samlinger

Organisering – ytre rammer

- UHRs sekretariat har ansvar for planlegging og gjennomføring
- Spesialkompetanse fra AFF (prosessutvikling i grupper)
- Fire samlinger á tre dager i løpet av ett studieår
- Balanse mellom foredrag, plenumsaktiviteter og gruppearbeid
- 28 deltakere (dekaner, instituttledere)
- Finansiering: Deltakeravgift + UHRs ressurser
- Deltakere fra alle typer institusjoner
- Spredning geografi, fagområder, kjønn

Profil – viktige temaer

Dekanskolens hovedanliggende er å

- Gi deltakerne økt kompetanse til å utvikle egen lederrolle
- Nettverksbygging, erfaringsutveksling
- Gi innsikt i rammebetingelser og utviklingstrekk i UH-sektoren
- Understreke samfunnsoppdraget
- Ledelse i en kunnskapsvirksomhet, bl.a.
 - Strategi- og utviklingsarbeid
 - Strategisk ledelse med mål- og resultatstyring
 - Endringsledelse
 - Økonomistyring, faglig ledelse, personalledelse
 - Ekstern kontakt, ekstern kommunikasjon

Samlingene – tematisk program

- **Første samling**
 - Sektorkunnskap, internasjonalisering
- **Andre samling**
 - Rammebetingelser. Budsjett og økonomi
- **Tredje samling**
 - Personalledelse. Konflikthåndtering
- **Fjerde samling**
 - UH-sektoren i kontakt med omverdenen. Samfunnsoppdraget.

Tilbakemeldinger

- Evaluering etter hver samling
- Referansegruppe 2011
 - Spørreundersøkelse om
 - Relevans (tematisk)
 - Arbeidsformer
- Konklusjon
 - Inspirerende foredrag
 - Varierte arbeidsformer
 - Ønske om mer tid til fordypning og erfaringsutveksling
 - spennende å følge egen utvikling fra samling til samling
 - Kontakter på tvers av institusjoner
 - Supplerer institusjonenes egne tilbud

Veien videre

- "Don't change a winning team"?!
 - Bygge videre på suksessfaktorene, justere noe ut fra tilbakemeldinger uten å endre modellen
 - Samfunnet endrer seg, endringer i sektoren
 - Den yngre generasjonen med andre forventninger til ledelse
 - Profesjonalisering av faglig ledelse akseptert
- Videreutvikle samspill og erfaringsutveksling mellom ulike typer institusjoner og ulike miljøer.
- Ukjent faktor: UH-landskapet etter fusjoneringene
- Behovet er udiskutabelt – så langt, tilbakemeldinger tilsier at UHR treffer.
- **Jungeltelegrafan arbeider for oss!**

Takk for oppmerksomheten!

www.uhr.no

uhr@uhr.no

KS og arbeidet med ledelse

Forskningsrådet 29 februar 2016

Anne Margrete Fletre

Fagsjef KS arbeidsgiverpolitikk

10-Faktor - ny medarbejderundersøgelse

- Forskningsbasert
- Fokuseret og avgrenset
- Kvalitetssikret
 - godt validerte målemetoder
- Medarbeiderskaps- og ledelsesorientert

Ny medarbeiderundersøkelse

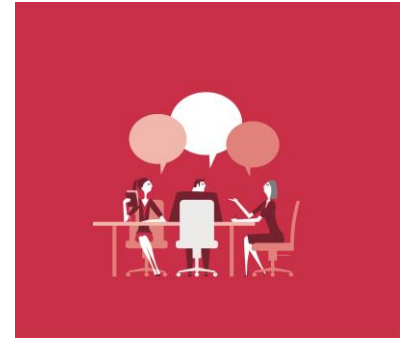
1. Oppgavemotivasjon
2. Mestringstro
3. Selvstendighet
4. Bruk av kompetanse
5. Mestringsorientert ledelse
6. Rolleklarhet
7. Relevant kompetanseutvikling
8. Fleksibilitetsvilje
9. Mestringsklima
10. Nytteorientert motivasjon

KART OG TERRENG FOR KOMMUNAL LEDELSE

Mestringsorientert ledelse

- **En mestringsorientert leder**
 - Gir individuelt tilpasset selvstendighet , tillit
 - Gir konkrete og nyttige tilbakemeldinger
 - Stiller krav
 - Tilbyr videreutvikling og utviklingsmål.
 - Tilbyr utfordringer som gir læring og utvikling.
 - Gir ære til den som fortjener det.
 - Bruker et inspirerende, positivt språk.
 - Styrker medarbeideres mestring og motivasjon
 - Gir støtte

Tillit

Professor Bård Kuvaas, BI

Forskningen er entydig: Tillit er mer effektivt enn intensiv styring og kontroll. Ledere som gir tillit får mer motiverte medarbeidere. De blir mindre stressa, mer produktive og har et lavere sykefravær enn andre. Mye handler om å bli involvert i oppgaver og utfordringer i jobben.

– Medarbeidere som er drevet av en indre motivasjon, som er glade i jobben og oppgavene, presterer bedre og enn de som er styrt av ytre faktorer. Men de indre motiverte trenger [tillit](#) for å blomstre.

Det sier Bård Kuvaas, en fremstående forsker ved handelshøyskolen BI. Han viser til omfattende forskning både i Norge og internasjonalt. Tillitsbasert ledelse, eller ledelse basert på forpliktelse, er mest lønnsomt. Det avgjørende er gode relasjoner og selvbestemmelse i jobben.

Ny nasjonal lederutdanning for primærhelsetjenesten. 2015/16, Handelshøyskolen BI

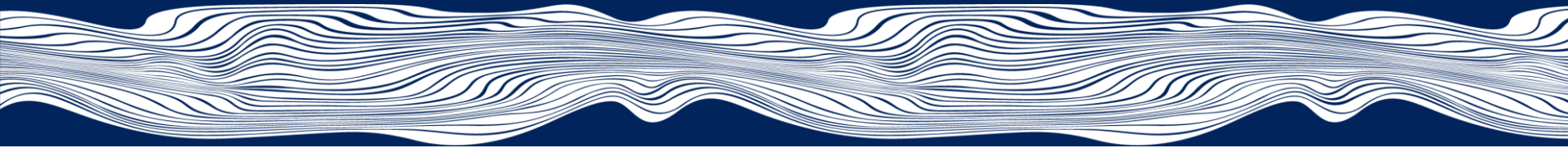
Vetenskapsrådet

VETENSKAPSRÅDET

Infrastrukturer för registerbaserad
forskning

Maria Nilsson
29 Februari 2016

Vetenskapsrådets regeringsuppdrag

Vetenskapsrådet ska förbättra förutsättningarna att använda registerdata i forskning.

Det gör vi genom att:

- Inrätta ett registerdataråd som agerar rådgivande i policyfrågor (2014)
- Utveckla en informations-, rådgivnings- och utbildningsfunktion för registerforskning
- Arbeta för att förbättra tillgänglighet till register för forskningsändamål genom samordning av data

Registerdatarådet

Registerdatarådets sammansättning

Organisation	Expertis / Roll	Funktion	Namn
Vetenskapsrådet	Ordförande	Generaldirektör	Sven Stafström
	Medlemmar		
Statistiska Centralbyrån	Dataägare	Generaldirektör	Stefan Lundgren
Socialstyrelsen	Dataägare	Avdelningschef statistik och jämförelser	Mona Heurgren
Sveriges Kommuner och Landsting/ De nationella kvalitetsregistren	Dataägare	Avdelningen för vård och omsorg, SKL	Bertil Lindahl
Centrala Etikprövningsnämnden	Etik och juridik	Ordförande	Severin Blomstrand
Universiteten	Forskning	En rektor utsedd av SUHF	Lena Gustafsson
Datainspektionen	Tillsynsmyndighet	Generaldirektör	Kristina Svahn Starrsjö
Biobanker	Forskning	BBMRI.se ordförande	Mats G. Karlsson
Registerforskare inom samhällsvetenskap	Forskning	Professor	Rune Åberg
Registerforskare inom hälsa/epidemiologi	Forskning	Professor	Kjell Asplund
SND	Arkiv/dokumentation	Styrelseordförande	Anders Brändström
FORTE	Forskningsråd	Huvudsekreterare	Peter Allebeck

Representanter från de stora dataägarna och det nationella forskningsintresset på högsta ledningsnivå

Tillhandahållande av informations-,
rådgivnings- och utbildningsfunktion för
registerforskning

En nationell ingång för registerforskning

Webbportal

Information och stöd genom hela registerforskningsprocessen

Version 1 publiceras **29 Februari 2016**

Mål: att göra det lättare och effektivare att bedriva registerforskning

Lansering 29 februari 2016

Registerforskning.se är en nationell ingång för framför allt forskare som vill ha information om och tillgång till registerdata i sin forskning. Webbplatsen innehåller råd och information om register, hur data för forskning begärs ut, och gällande lagstiftning.

[LÄS MER](#)

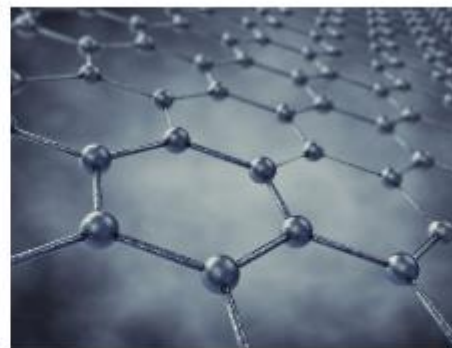
NYHET

REGISTERFORSKNING.SE
SKA GE FORSKARE STÖD

NYHET

FÖRÄNDRINGAR I
UPPGIFTSÄMNING TILL

NYHET

SÖKNING ONLINE EFTER
REGISTER OCH METADATA

NYHET

FÖRSLAG TILL NY
FÖRORDNING OM

Stöd till den som forskar

REGISTERFORSKNING.SE

ENGLISH

HEM

STÖD TILL DIG SOM FORSKAR

REGISTER I SVERIGE

OM REGISTERFORSKNING

KONTAKT

PROCESSEN FÖR REGISTERFORSKNING

DATAÅTKOMST

JURIDIK OCH ETIK

PÅGÅENDE LAGSTIFTNINGSRARBETE

KUNSKAPSDELNING

UTBILDNING

Registerforskning.se är en nationell ingång för framför allt forskare som vill ha information om och tillgång till registerdata i sin forskning. Webbplatsen innehåller råd och information om register, hur data för forskning begärs ut, och gällande lagstiftning.

LÄS MER

Register och dataåtkomst

REGISTERFORSKNING.SE

ENGLISH

HEM

STÖD TILL DIG SOM FORSKAR

REGISTER I SVERIGE

OM REGISTERFORSKNING

KONTAKT

NATIONELLA MYNDIGHETSREGISTER

KVALITETSREGISTER

FORSKARGENERERADE DATA

BIOBANKER

Registerforskning steg-för-steg

Definiera och formulera

1

Formulera forskningsfrågan
Konkretisering av den forskning som ska genomföras.

2

Bestäm studiedesign och definiera population
Optimalt angreppssätt för att studera frågan bestäms, liksom kriterier för studiepopulation.

3

Identifiera data för att besvara forskningsfrågan
Analys av existerande data samt val av data för att besvara forskningsfrågan utifrån valt angreppssätt.

Innan du fortsätter...

!

Gör rimlighetsanalys
Möjligheten att få tillgång till data som behövs i rimlig tid och till rimlig kostnad ses över.

Ansökning och utlämning

4

Ansök om etikprövning
Prövning av etiska aspekter som forskningsprojektet aktualiserar.

5

Begär uppgifter från registerhållare
Kontakt tas med registerhållare för att begära ut registerdata.

6

Utlämning och länkning av data mellan register
Bedömning görs utifrån respektive myndighets regelverk.

Analysera och uppdatera

NYHET

REGISTERFORSKNING.SE SKA GE FORSKARE STÖD

Vetenskapsrådet har i uppdrag av regeringen att inom myndigheten bygga upp en verksamhet för att förbättra tillgängligheten till registeruppgifter i Sverige för forskningsändamål ...

LÄS MER

PUBLICERAD 29 JANUARI 2016

NYHET

FÖRÄNDRINGAR I UPPGIFTLÄMNING TILL PATIENTREGISTRET

Från om med 2015 har Socialstyrelsen en ny författning. Det innebär bland annat att uppgiftslämnningen till patientregistret ändrats från årsvis till månadsvis från och med 1 januari 2015.

LÄS MER

PUBLICERAD 29 JANUARI 2016

NYHET

SÖKNING ONLINE EFTER REGISTER OCH METADATA SNART VERKLIGHET

För att möta behovet av fördjupad information om innehållet i svenska register utvecklar Vetenskapsrådet en applikation för ett effektivt söka och matcha information om metadata i register.

LÄS MER

PUBLICERAD 13 JANUARI 2016

NYHET

FÖRSLAG TILL NY FÖRORDNING OM DATASKYDD I EU

EU-kommissionen har kommit överens med Europaparlamentet och Ministerrådet om ett förslag till en allmän uppgiftsskyddsförordning. Den nya förordningen beräknas formellt antas under våren 2016.

LÄS MER

PUBLICERAD 13 JANUARI 2016

VISA FLER INLÄGG

Register Utiliser Tool (RUT)

Verktyg/applikation för effektiv sökning och matchning av information om metadata i register

Den första versionen ("proof of concept"/pilot) innehåller ett antal register från

- Myndighetsdata (SCB och Socialstyrelsen)
- Biobanker
- Kvalitetsregister

Registren modelleras efter GSIM som förankras i dialog med registerägare. Bidrar till att driva ett kvalitetsutvecklingsarbete hos registerägarna.

RUT är en del av den nationella ingången för registerforskning

REGISTERFORSKNING.SE

Nyttan med RUT för forskaren

- **EN INGÅNG** till information om data i flera olika register, både nationella myndighetsregister, kvalitetsregister och biobanker
- Ger **ÖVERBLICK** - Sökfunktionen i RUT hjälper dig att hitta de register och variabler som matchar dina behov och i vilka register de finns.
 - Visar hur ett register är strukturerat
 - hur olika begrepp relaterar till varandra
 - jämför likartade variabler i olika register och inom register även över tid
 - Lättillgänglig information om variabelns värdemängder/format, aktualitet, källa, insamlingsmetod, populationer
- **Analyserar och utvärderar** vilka data som kan vara till nytta i din forskning.
- **Skapa variabellista**, baserad på din analys, för kontakter med registerhållare och etikprövningsnämnden. Ju mer precis du är desto kortare och billigare process till utlämning av data.

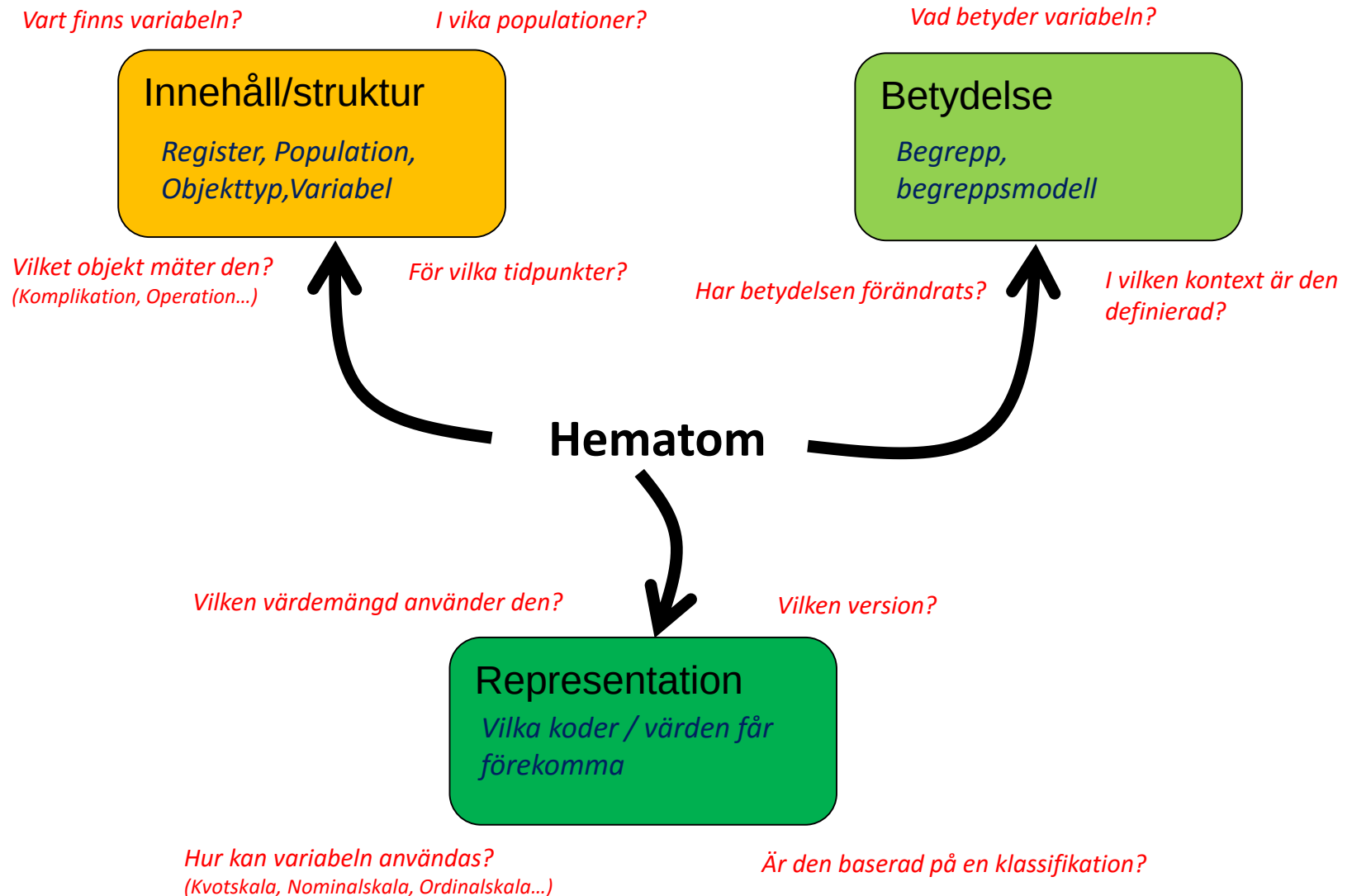
Nyttan med RUT för registerhållaren

- Kvalitet på metadata i datalager. I RUT kommer forskarnas behov av metadata bli förtydligat och formaliserat. Ökar möjligheterna att registrera metadata som ofta efterfrågas av forskare.
- Forskarens förståelse för registret och betydelsen av variabler ökar vilket underlättar i dialogen kring utlämningen.
- Kvaliteten på forskarens ansökningar om datautlämning ökar.

RUT ger överblick över register och deras relationer till varandra, samt information om datat som hjälper forskaren att med högre precision identifiera data som är till nytta för att besvara forskningsfrågan.

RUT – Övergripande perspektiv

Startsida med sökfunktionalitet

- Fritextsökning
- Snabbförslag
- Matchning mot
synonymer
- Går mot samtliga
register anslutna i RUT

RUT - Register Utilizer Tool

Sök variable eller begrepp i ett eller flera register som finns i RUT

Medborgarskapsland

Födelseland RTB

Födelseland RTB

RUT är en del av den nationella ingången för registerforskning

REGISTERFORSKNING.SE

Utforskning av register

Exempel: Forskning kring medborgarskap – vilka data finns kring medborgarskapsförändring

RUT - Register Utilizer Tool

Inloggad som:

Logga Ut | RUT | registerforskning.se | Vad är RUT

Sök variable eller begrepp i ett eller flera register som finns i RUT

Du har valt: *Medborgarskapsdatum*

Datum för aktuellt prioriterat medborgarskap.

Välj register:

Registret över totalbefolkningen (RTB) ▼

Välj subregister:

Folkbokförda personer ▼

Utforska

med

Personens prioriterade medborgarskapsland.

Medborgarskapsdatum

Datum för aktuellt prioriterat medborgarskap.

Medborgarskapsland

Medborgarskap ska i princip avse nu existerande självständig statsbildning. Om en person har flera medborgarskap prioriteras ett av dessa som sedan används i SCB:s ...

Medborgarskapsdatum relationsperson

Datum för aktuellt prioriterat medborgarskap för relationsperson.

Medborgarskapsland relationsperson

Personens prioriterade medborgarskapsland.

Medborgarskap

Medborgarskap

RUT är en del av nationella ingången för registerforskning i Sverige, registerforskning.se

- Den sökta variabeln visas i valt subregister.
- Vyn visar det valda registrets struktur, den sökta variabeln är markerad

Utforska registerAnalysera urvalSök

Välj register:Välj subregister:Välj period:

Registret över totalbefolkningMedborgarskapsändringar1900-01-012099-12-31

☒ Registerstruktur☐ Variablers betydelse

Mitt urval 2

- ☐ Examenskommun
- ☐ Utländsk/svensk bakgrund
- ☐ Personnummer
- ☐ Födelseland
- ☐ Ålder
- ☐ Examenslin

+ Nytt urval

Fastighet

Folkbokföring

Medborgarskapsändring händelse

Person *

Medborgarskap

har

ger upphov till

har

ger upphov till

har

Medborgarskapsland

Medborgarskapsdatum

BeskrivningPopulationer

Medborgarskapsdatum

Beskrivning

Datum för aktuellt prioriterat medborgarskap.

Definition

Datum för tilldelning av medborgarskap

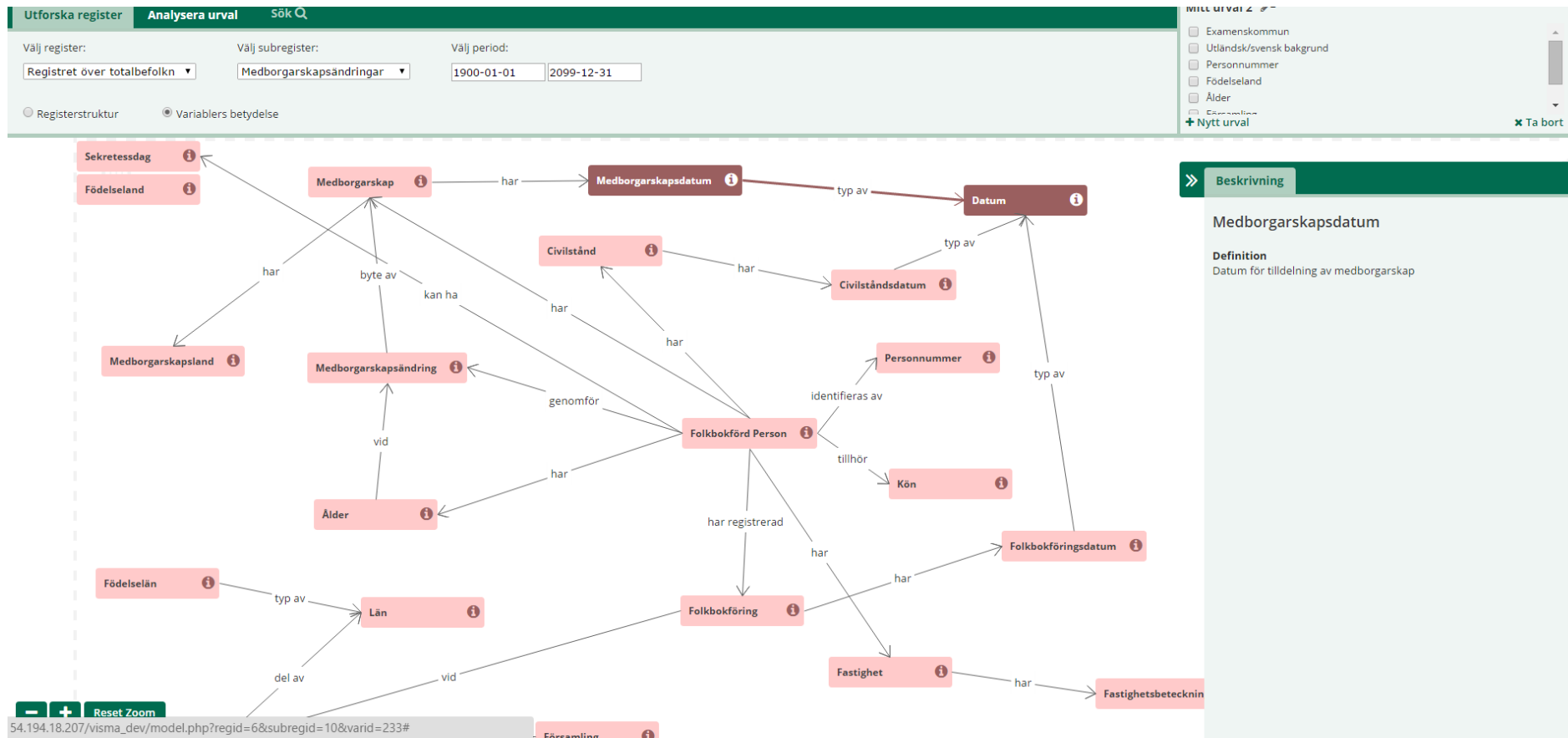
Värdeomfång: Kontinuerlig

Klassifikation: Kontinuerlig

Insamlingsmetod: Longitudinal

Reset Zoom

- Variabelns *begreppsmässiga* betydelse visas
- Exemplet visar hur medborgarskapsförändring är relaterat till övriga berörda begrepp i modellen

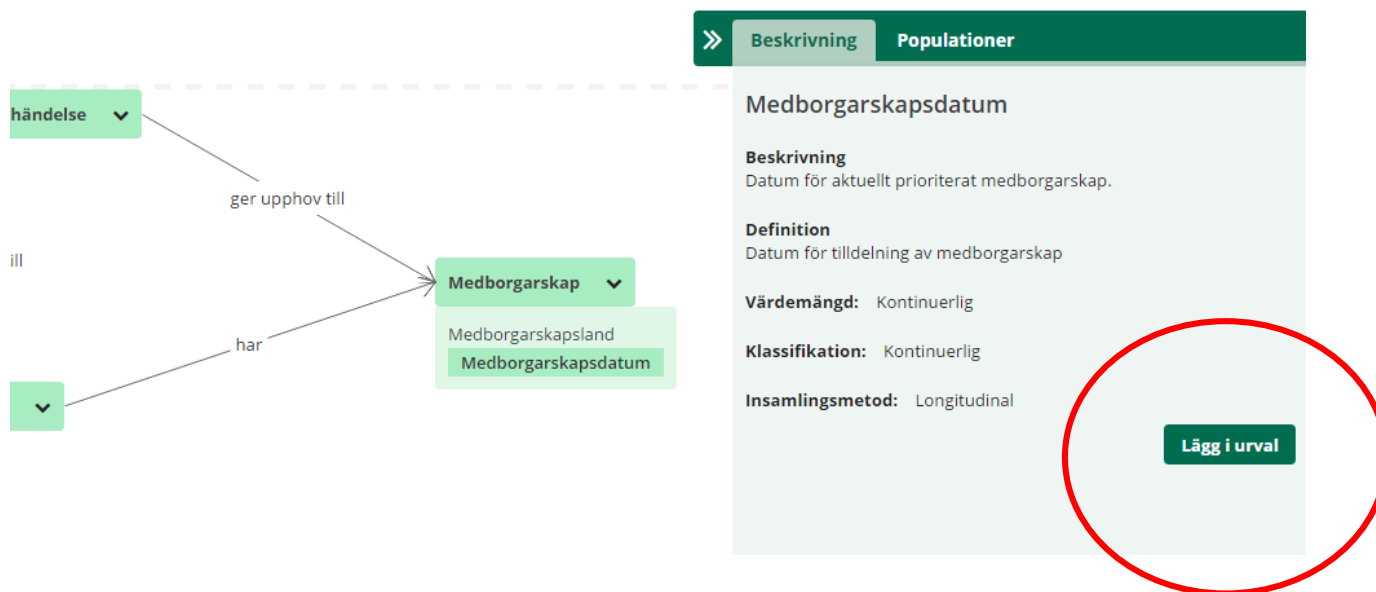
- En strukturerad frågeställning kan sparas undan i ”mitt urval”
- Urval, betydelse och struktur för valda variabler skapas

Mitt urval 2 ✎

- ☐ Examenskommun
- ☐ Utländsk/svensk bakgrund
- ☐ Personnummer
- ☐ Födelseland
- ☐ Ålder
- ☐ Förekomst

+ Nytt urval

✕ Ta bort

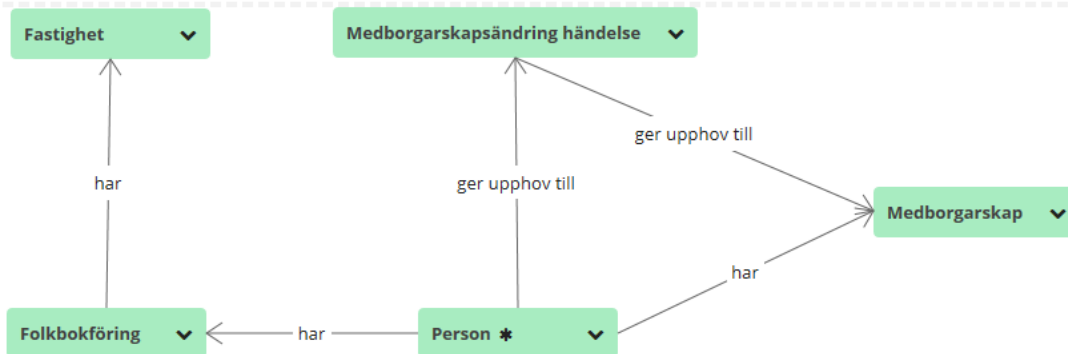
Utforska register Analysera urval Sök Q

Välj register: Registret över totalbefolkning
 Välj subregister: Medborgarskapsändringar
 Välj period: 1900-01-01 2099-12-31

☒ Registerstruktur ☐ Variablers betydelse

Mitt urval 1

+ Nytt urval x Ta bort

>> Beskrivning

Personnummer tidigare

Beskrivning
 Personnummer före en personnummerändring. Personer som är folkbokförda registreras inom folkbokföringen med personnummer som identitetsbeteckning.

Definition
 Identitetsbegrepp för personer. Tilldelas av Skattemyndigheten.

Värdeomfång: Kontinuerlig

Klassifikation: Kontinuerlig

Insamlingsmetod: Longitudinal

Lägg i urval

UTFORSKA REGISTER

− + Reset Zoom

DITT URVAL

Mitt urval 1

Födelselän Utforska

Personnummer Utforska

Beskrivning Insamlingscykler / pop

Name	Variabel	Representerad/variabel	Kontextuell/variabel	ReferenceTime
Utbildning	Utbildningsinriktning	Utbildningsinriktning (3 positioner)	Utbildningsinriktning (3 positioner)	2013 Vårterminen
Utbildning	Utbildningsnivå	Utbildningsnivå för individen	Utbildningsnivå för individen	2013 Vårterminen
Person	Utländsk/vensk bakgrund	Utländsk/vensk bakgrund	Utländsk/vensk bakgrund	2013 Vårterminen
Person	Utländsk/vensk bakgrund	Född i utlandet	Född i utlandet	2013 Vårterminen
Utbildning	Utbildningsnivå	Utbildningsnivå för individen	Utbildningsnivå för individen	2013 Vårterminen
Person	Födelselän	Födelselän	Födelselän	2013 Vårterminen
Folkbokföring	Kommun	Kommun	Kommun	2013-12-31
Folkbokföring	Församling	Församling	Församling	2013-12-31
Person	Kön	Kön	Kön	2013-12-31
Utbildning	Utbildningsnivå	Utbildningsnivå för individen	Utbildningsnivå för individen	2013 Vårterminen
Utbildning	Utbildningsgrupp	Utbildningsgrupp enligt SUN 2000	Utbildningsgrupp enligt SUN 2000	2013 Vårterminen
Examen	Examenstermin	Examenstermin	Examenstermin	2013-12-31
Utbildning	Utbildningsinriktning	Utbildningsinriktning (2 positioner)	Utbildningsinriktning (2 positioner)	2013 Vårterminen
Utbildning	Utbildningsinriktning	Utbildningsinriktning (1 position)	Utbildningsinriktning (1 position)	2013 Vårterminen
Utbildning	Utbildningsinriktning	Utbildningsinriktning (4 positioner)	Utbildningsinriktning (4 positioner)	2013 Vårterminen

Export to Excel

Utbildningsnivå Utforska

- Snabb överblick
- Relationer mellan objekt
- Intuitivt klickbart
- Länkar mellan register
- Skapa och hantera eget urval

Analysera urval

- Analysera
- Populationer
- Exportera till Excel för enkel hantering
- Hantera flera olika urval

Utforska register

Analysera urval

Mitt urval 1

Födelselän

Utforska

Personnummer

Utforska

Beskrivning

Insamlingscykler / pop

Name	Variabel	RepresenteradVariabel	KontextuellVariabel	ReferenceTime
Utbildning	Utbildningsinriktning	Utbildningsinriktning (3 positioner)	Utbildningsinriktning (3 positioner)	2013 Vårterminen
Utbildning	Utbildningsnivå	Utbildningsnivå för individen	Utbildningsnivå för individen	2013 Vårterminen
Person	Utländsk/svensk bakgrund	Utländsk/svensk bakgrund (alternativ indelning)	Utländsk/svensk bakgrund (alternativ indelning)	2013-12-31
Person	Utländsk/svensk bakgrund	Född i Sverige/utomlands	Född i Sverige/utomlands	2013-12-31
Utbildning	Utbildningsnivå	Utbildningsnivå för individen	Utbildningsnivå för individen	2013 Vårterminen
Person	Födelselän	Födelselän	Födelselän	2013-12-31
Folkbokföring	Kommun	Kommun	Kommun	2013-12-31
Folkbokföring	Församling	Församling	Församling	2013-12-31
Person	Kön	Kön	Kön	2013-12-31
Utbildning	Utbildningsnivå	Utbildningsnivå för individen	Utbildningsnivå för individen	2013 Vårterminen
Utbildning	Utbildningsgrupp	Utbildningsgrupp enl SUN 2000	Utbildningsgrupp enl SUN 2000	2013 Vårterminen
Examen	Examenstermin	Examenstermin	Examenstermin	2013-12-31
Utbildning	Utbildningsinriktning	Utbildningsinriktning (2 positioner)	Utbildningsinriktning (2 positioner)	2013 Vårterminen
Utbildning	Utbildningsinriktning	Utbildningsinriktning (1 position)	Utbildningsinriktning (1 position)	2013 Vårterminen
Utbildning	Utbildningsinriktning	Utbildningsinriktning (4 positioner)	Utbildningsinriktning (4 positioner)	2013 Vårterminen

Export to Excel

Utbildningsnivå

Utforska

Prototyp av RUT färdig i april 2016

Förbättrad tillgänglighet till register för
forskningsändamål genom samordning av data

- Behov hos forskarna att kunna ”koppla” data från olika datakällor/register
- Ställs olika krav (organisatoriska, rättsliga, tekniska) beroende typ av datakälla:
 - ✓ Data från statistikansvariga myndigheter främst SCB och Socialstyrelsen
 - ✓ Myndighetsdata och forskarnas data
- Säkra och smidiga system behöver utvecklas som kan möjliggöra koppling av registerdata med forskarnas egna data (ex enkätdata och biologiska data).
Kodnyckelhantering
- **Pågår ett arbete för att analysera ärendehantering hos berörda aktörer som forskaren kommer i kontakt med. Ledtidsanalys – identifiering av flaskhalsar – möjliga åtgärder.**

Data från statistikansvariga myndigheter främst SCB och Socialstyrelsen

- Dialog pågår med SCB och Socialstyrelsen för att öka samarbete angående samordning av data
- Myndigheternas utlämnandemöjligheter och utlämnandeformer diskuteras
- Behov att hitta möjliga och hållbara lösningar, inte minst avseende de rättsliga förutsättningarna
- Utvärdering av MONA-systemet vid SCB (2014)
- Samverkan mellan jurister hos SCB, Socialstyrelsen och Vetenskapsrådet för att ta hand om de rättsliga aspekterna angående utlämnandefrågorna
- Myndigheterna deltar även i kravställningsarbetet för registerforskning.se
 - vilka behov ser de att registerforskning.se kan fylla?
 - interna processer definieras (hantering av nycklar osv)

Kontakt: maria.nilsson@vr.se och registerforskning@vr.se

Kommunikasjon i HelseOmsorg21

Geir Aas, Kommunikationsrådgiver, 29.2.2016

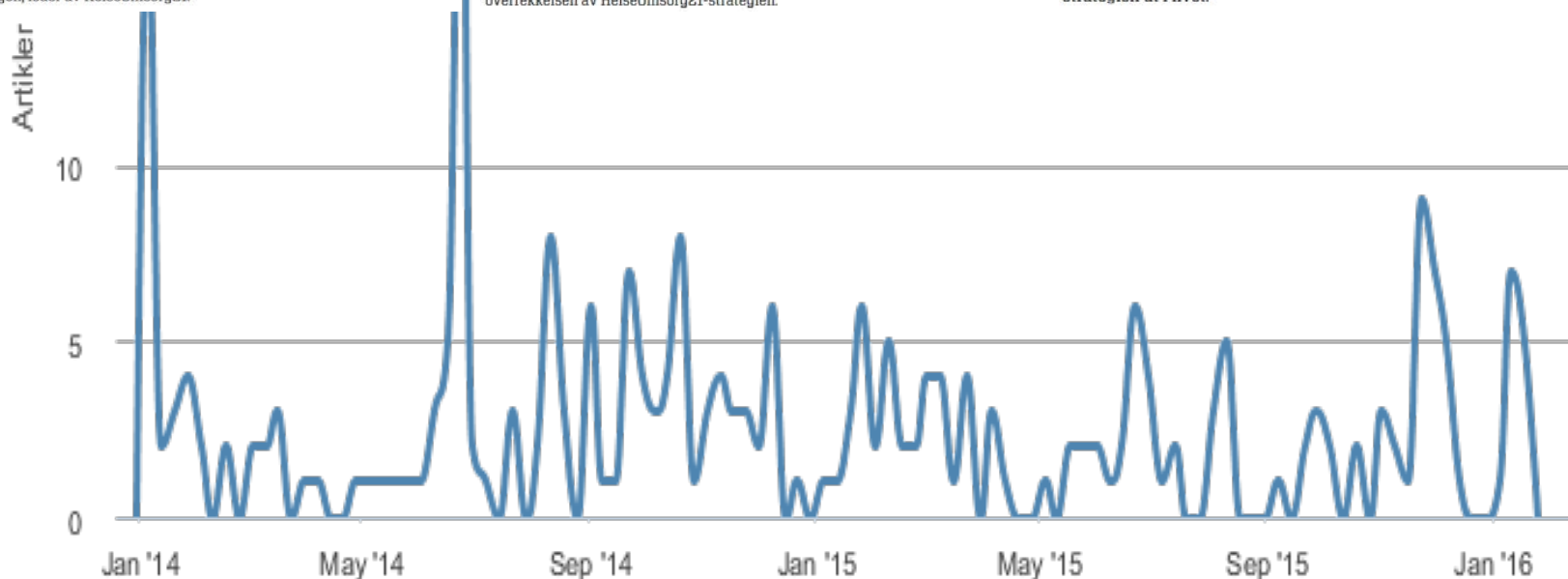

KORT TID - Det er en stram deadline, og vi har ikke mer tid enn vi trenger, sier professor John-Arne Røttingen. Foto: Vidar Sandnes

POLITIKK OG ØKONOMI

Venter bråk rundt forskningsplan

Strategigruppe skal flytte minst 100 millioner kroner, endre én lov og foreslå en institusjonell reform. - En del av forslagene vil være kontroversielle, sier John-Arne Røttingen, leder av HelseOmsorg21.

— HelseOmsorg21

Profilanalyse utført 22.02.2016

HISTORISK John-Arne Røttingen (t.h.) overrekker statsminister Erna Solberg og helseminister Bent Høie Norges første forsknings- og innovasjonsstrategi innen helse og omsorg. Foto: Rune Thorstein

POLITIKK OG ØKONOMI

– Forskes minst der det trengs mest

– De områdene det gjerne forskes minst på er det trengs mest forskning, der de største utfordringene og lidelsene ligger, sa statsminister Erna Solberg på overrekkelsen av HelseOmsorg21-strategien.

HANDLINGSPLAN Helseminister Bent Høie (t.h.) la frem regjeringens handlingsplan for HelseOmsorg21-strategien på Stavanger universitetssykehus tirsdag. Foto: Lasse Moe

HELSEOMSORG21

Slik vil regjeringen skape forskning og innovasjon i helsesektoren

Helseministeren legger frem handlingsplanen som skal sette HelseOmsorg21-strategien ut i livet.

Dekning per kilde

HelseOmsorg21

01.01.2014 - 31.01.2016

Kilde	2014	2014 ½	2015	2015 ½	2016	Totalt
 Dagens Medisin	14	12	2	7	3	38
 Dagens Medisin	15	6	3	9	2	35
 Legemiddelindustriforeningen	8	2	3	3	0	16
 Helse- og omsorgsdepartementet	7	0	4	1	1	13
 Abelia	0	4	6	1	0	11
 Stortinget	0	1	4	2	0	7
 Medtek Norge	2	3	2	0	0	7
 Tidsskrift for Den norske legeforening	2	1	2	1	0	6
 Computerworld Norge	0	4	1	0	0	5
 Computerworld	0	4	1	0	0	5

Viser kun de 10 første radene. Totalt finnes det 94 rader.

Kommunikasjonsplanen

AKTIVITETER 2016

Budskap	Kanal	Målgruppe	Ansvarlige	Verktøy
Formidling av rådsarbeidet (minst en nyhet per møte, dvs. seks nyheter per år : Møte 25.1. – nyhet 29.1 Møte 29.2. – nyhet xx.x Møte 25.4. – nyhet xx.x Møte 12.9. – nyhet xx.x Møte 23.-24.10 – nyhet xx.x Møte 28.11. – nyhet xx.x	HO21-forside nyhet	Alle interesserte	Sekretariatet/Rådsleder	Egen nyhetssak per møte
	HO21-nyhetsbrev	Alle interesserte	Sekretariatet/Rådsleder	Egen nyhetssak per møte
Oppmerksomhet ifb med de prioriterte tiltakene som Rådet ønsker skal nå frem hos beslutningstakere og myndighetsorganer. Samt kommentarer til relevante hendelser F. eks pilot HO21 Monitor i helsedelen i Forskningsbarometeret – vår 2016,	Redaksjonelle artikler, pressemeldinger/leserinnelegg i media	Beslutningstakere og myndighetsorganer	Rådsleder/Rådet/sekretariatet	Intervju/pressemeldinger/Nyhetssak på nettsidene
	HO21-forside nyhet	Alle interesserte	Rådsleder/Rådet/sekretariatet	Intervju/pressemeldinger/Nyhetssak på nettsidene
	HO21-nyhetsbrev	Alle interesserte	Rådsleder/Rådet/sekretariatet	Intervju/pressemeldinger/Nyhetssak på nettsidene
	Medlemmenes dedikerte kanaler	Alle interesserte	Rådet	Intervju/pressemeldinger/Nyhetssak på nettsidene

Lansering og markedsføring av HO21	Media	Beslutningstakere og myndighetsorganer	Rådsleder/Rådet/sekretariatet	Intervju/pressemeldinger/Nyhetssak på nettsidene
Monitor – høst 2016	HO21-forside	Alle interesserte	Rådsleder/Rådet/sekretariatet	Intervju/pressemeldinger/Nyhetssak på nettsidene
	HO21-nyhetsbrev og	Alle interesserte	Rådsleder/Rådet/sekretariatet	Intervju/pressemeldinger/Nyhetssak på nettsidene
	Medlemmenes dedikerte kanaler	Alle interesserte	Rådet	Intervju/pressemeldinger/Nyhetssak på nettsidene
HO21 Scenarieprosess – gjennomføres i 2016 -	HO21-forside nyhet	Alle interesserte	Rådsleder/sekretariatet	Intervju/pressemeldinger/Nyhetssak på nettsidene
Nyhet ved oppstart, nyheter underveis og en nyhet ifb med avslutningsverkstedet	HO21-nyhetsbrev	Alle interesserte	Rådsleder/sekretariatet	Intervju/pressemeldinger/Nyhetssak på nettsidene
	Media	Beslutningstakere og myndighetsorganer	Rådsleder/sekretariatet/Teknologirådet	Intervju/pressemeldinger/egen kommunikasjonsplan

- HelseOmsorg21-sekretariatet oppfordrer rådsmedlemmene
 - til å bidra med å kommunisere HO21 gjennom "sine" kommunikasjonskanaler.
 - til å nevne HelseOmsorg21 for å promotere rådets arbeid der det er aktuelt.

Det er viktig at rådsmedlemmene skiller mellom å kommunisere saker på vegne av

- Rådet (dvs. alle medlemmene)
- noen få medlemmer i Rådet (navnene på hvem som er involvert bør komme tydelig frem, f.eks. navn på medlemmene i en arbeidsgruppe)
- seg selv/egen institusjon